

НАСОКИ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА ЗА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

На 27 септември 2017 страните членки на Съвета на Европа приеха подробни Насоки за гражданското участие в процеса на вземане на политически решения, които съдържат както всеобщи принципи, така и конкретни предложения за разширяване и подобряване на възможностите за включване на гражданите в процесите на вземане на политически решения.

Защо са важни Насоките?

- Признават, че правото на гражданско участие в процеса на вземане на политически решения следва да бъде гарантирано на *всеки гражданин, неправителствена организация и на обществото като цяло*.
- Подчертават, че ефективното и пълноценно гражданско участие може да бъде постигнато само когато държавите членки гарантират – чрез правото и прилагането му на практика – *ефективното упражняване на правата на свободно сдружаване, на мирни събрания, на мнение и на информация*.
- Подчертават, че *правото на участие в процесите на взимане на решения* е различно от политически или лобистки дейности.
- Посочват, че ефективното гражданско участие е невъзможно без *среда, която го позволява и подкрепя*. Такава среда следва да включва правни и практически гаранции за основните права и върховенството на правото като предпоставка за гражданското участие.
- Подчертават *централната роля на гражданското участие в плуралистичната демокрация* и отбелязват, че „признанието и защитата“ от страна на правителството на застъпническите и наблюдаващи функции на гражданското общество са ключови за „изграждането на разнообразно и жизнено общество“.

Кои са основните видове гражданско участие, очертани в Насоките?

- **Предоставяне на информация:** На всички етапи от процеса на вземане на решение, съответната информация следва да бъде представяна на ясен и лесен за разбиране език и в достъпен формат, без прекомерни административни пречки и, по принцип, без такси и в съответствие с изискванията за отворени данни.
- **Консултации:** Събирането на различни гледни точки и мнения по отношение на определени политики и теми следва да е част от официална процедура, протичаща чрез различни методи и инструменти като срещи, публични изслушвания, фокус групи, проучвания, въпросници и дигитални средства. Публичните

Принципи на гражданското участие

- **Взаимно уважение**
между всички участници като основа за открито взаимодействие и взаимно доверие.
- **Уважение спрямо независимостта на неправителствените организации**
независимо дали тяхното е мнение е съвместимо с това на публичните органи или не.
- **Уважение спрямо позицията на органите на власт, у които лежи отговорността за вземане на решенията.**
- **Откритост,**
прозрачност и отговорност.
- **Отзивчивост** от страна на всички участници чрез осигуряване на адекватна обратна информация.

органи следва да предоставят обществено достъпна обратна връзка за резултатите от проведените консултации.

- **Диалог:** Структуриран, продължаващ и резултатно ориентиран процес, базиран на общия интерес в процеса на обмяна на опит между публичните органи, гражданите, неправителствените организации и гражданското общество като цяло. Различните платформи за диалог включват редовни публични изслушвания, обществени форуми и консултативни съвети.
- **Активно включване:** Гражданското участие в процесите на вземане на решения се простира отвъд предоставянето на информация, консултациите или диалога. То може да включва работни групи или комитети за съвместно разработване на документи, формирани въз основа на прозрачни критерии и процедури за представителство на гражданите, неправителствените организации и гражданското общество.

Как можете да се ползвате от Насоките?

- Оценете прилагането на законите и регулациите, засягащи гражданското участие, и инициирате реформа, с която да се осигури, че условията за участие са гарантирани в съответната правна рамка.
- Говорете и разпространявайте информация за съдържанието и възможностите за участие, заложените в Насоките.
- Изисквайте от публичните органи да разработят достъпни наръчници – брошури и други средства – както в онлайн вариант, така и на хартиен носител, да обучават служителите на администрацията и да приемат мерки за подкрепа и стимулиране на гражданското участие.
- Включвайте се в процесите на вземане на политически решения и спомагайте за осигуряване на приноса на различни групи от гражданското общество в тези процеси.

- **Недискриминация** и включване така, щото всички гласове, включително тези на по-малко привилегированите и най-уязвимите, да бъдат чути и взети предвид.
- **Равенство между половете** и равно участие на всички групи, включително и на онези със специфични интереси и нужди като младите хора, възрастните, хората с увреждания или малцинствата.
- **Достъпност** чрез използването на ясен език и подходящи начини за участие – както онлайн, така и на живо.

